

NIEBACZNIE (43) av

W pisowni łącznej (34), w rozłącznej (9).

-a- (36), -ã- (3) *BiałKaz*, *SkarJedn*, *KmitaSpit*; oba e jasne.

Sł stp brak, Cn notuje, *Linde XVI w.* (jeden z niżej notowanych przykładów).

1. *Nierozważnie, bez zastanowienia, nie zdając sobie sprawy ze złych skutków swego postępowania; inconsiderate Calep; imprudenter Cn (22) : KromRozm I D2; coś przyłągił niebácznie/ nietzyń tego. KrowObr 143v; BibRadz Ps 105/33, I 321a marg; To ludzie bárzo obráziło/ że niebácznie wiele rozdano/ czym ftoł Krolewki práwie wynędzono OrzRozm O2, A3v; GórnDworz X2; Wyflánćiech/ nic niewziął/ okrom Felinu Zamku/ który mu mistrz fą/ niebacznie poddał/ [...] obietnicom iego wierząc. BiałKaz K3v; StryjKron 607; Effutio — Niebacznię mowię, wifz czebiotuię. Calep 352b, 522b; SzarzRyt A2.*

W połączeniu szeregowym (1): zmien [...] czoż niebacznie/ bez dobrego rozmyślenia/ y grvntownego poradzenia flvbował *SeklWyzn f2v*.

W przeciwstawieniach: »bacznie, mądrze ... niebacznie« (2): *Lepyeyći the [doktorów i mistrzów] opátrzyć dla záchowányá rzeczy pośpolitey/ niż infie dla kázenyá á rośprośfienyá/ gdy yáko oni mogą mądrze ná wflytko radzić/ ták ci nyebácznye pro fe áby yedno myeli GliczKsiąż L2; Proście rośtroplnie y bácznie. Bo ten niebácznie y bez wftydu prośi/ który rzeczy przeciwlne fwey prośbie czyni SkarKazSej 660b.*

W charakterystycznych połączeniach: *niebacznie egzekwować, mówić (4), pochwalić się, poddać, postępować, prosić, przypuścić do rady, przysiąc, radzić, rozdać, ślubować, zajrzeć.*

Szeregi: »niebacznie i bez rozmysłu« (1): *Trudno ma vróść/ co kiedy niebácznie/ Y bez rozmyślu fzumna głowá záczenie. KochPij C3v.*

»ślepo i niebacznie« (1): *niżby fie ná nię [fortunę] fpuściwifzy/ flepo y niebácznie w káżdych fprawach fwoich pośthępowác miał Phil M4.*

a. *Wskutek nierozwagi, niewiedzy (5) : BibRadz Num 15/22; Onę ták piękną wolność niebácznie trácićie. KochZg A2; ma wfobie [Pismo św.] kości z ktoremi fię profty vdawić y fkazić niebácznie może SkarŻyw 257; Y ták zwiedzeni oni mnifzy niebácznie w grzech wpádli SkarŻyw 300, 300 marg.*

2. *Głupio; dementer, inscite, stulte Mącz (3) : Inscite, Nierozumnie/ niebácznie/ głupie/ nietrafnie. Mącz 372d, 216c, 423d.*

3. *Niewłaściwie, niesłusznie (9) : ktore [rozdziály] niektorzy niebácznie Kapitułámi zowá BudNT przedm d3, Eev marg; SkarJedn 13; áni ná fię człowieczeńfwą przyiął/ iáko X.K. błádząc/ Z drugimi nie bácznie twierdzi. CzechEp 292; NiemObr 146; WujNT 710.*

Szeregi: »głupie a niebacznie« (2): *Y to mieyfce haeretycy głupie á niebácznie náprzećiw poftom y świętom Chrześćijáńkim przywodzą. WujNT 699, 570.*

»nieprzystojnie a niebacznie« (1): *ktore małżeńfstwo iz było nieflufzne/ niechciał im flubu dáć Piotr Bifkup Wilenki. Ale Ian Kropidło Bifkup Kuiáwki/ [...] nieprzyfłtoynie/ á niebácznie ich zwinífzował. StryjKron 547.*

4. *Nieuważnie, nieostrożnie; imprudenter, temere* Cn (5) : iáko by vczynił on niebáczny Cieślá/ ktory náciągáiąc dom niebácznie [...] przeciágnáwfy go ná drugá łtronę/ z gruntu by dom wfyłtek wywrocił. *OrzRozm* B2v; Drugi łkacząc niebácznie/ goléni nátráći *GosłCast* 42.

a. *Przez nieuwagę, nieostrożność* (3) : Sługá Kredenc s Krzyłztału niebácznie obálił. *RejZwierz* 14; *Phil* E4; vłlyłzawłzy áaká pod oknem/ który wywroćiwłzy niebácznie łłowá/ ták łpiéwał: Iezus Iudałzá przedał *KochAp* 12.

5. *Nieoczekiwanie* (1) : Ale ciężłza to bywa/ gdy kogo nie bácznie Nieprzyiáćiel nápádnie *KmitaSpit* A3.

6. *Okrutnie* (2) : rzućili łię do mnie grubi oni ludzie [...] / brodę mi nie bácznie tárgáli/ y łukniá drápáli *SkarŻyw* 30; Drudzi teź niemowili nie widzác iáko drugie niebatznie opravowal. *PaprUp* Iv.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : Indiscriminatim, Nie bácznie bes którego względu. *Mącz* 49b.

Synonimy: 1. *nieopatrznie, nieostrożnie, nieroztropnie*; 2. *blazeńsko, głupie, niemądrze, nietrafnie, szalenie*; 3. *nieopatrznie, nieostrożnie, nieroztropnie, nietrafnie*; 5. *nienadziale, nienadzianie*, »z nienacka«, »z nienagła«, »z nieopatrzienia«.

Cf **BACZNIE, NIEBACZLIWIE**

ASt